

H(1)

*Amióta tudván tudom a sorsom
hallgatólagosan egyezséget kötöttem
a Halál angyalával (vagy ördögével)
ő nem említi nevem
s én sem beszélek róla senkinek
és titkunkat nem fedí-szegi
semmilyen záradék homálya*

*azóta csöndben járok-kelek
még mosolygok is olykor
ahogy mondták már
annyian előttem
sorsukkal megbékélt
kiszemelt (gyáva?) halandók:
minden nap ajándék...*

H(2)

*Próbálj meg elviselni
még egy kis ideig
ebben a boldogságot feldúló
szűkös környezetben
talán el is utazhatnánk...
ha lenne pénzünk mondod
de jó képzelegni is...
de ha lenne is pénz
az most éppen másra kéne...
pedig nem láttam még
Rómát sem veled
és még annyi mindent
nem láttunk mi ketten
csak Párizst... mondod
igaz egy röpke hét
roppant kevés volt...
s itt a közelünkben
külön-életünkben
te legjobban Dubrovnikot
én meg Prágát szerettem...
nekem egyszer véletlenül
– vagy érdemtelenül –
még a nyolcvanas évek végén
bejött két hónapra Amerika*

bár alig engedtek ki
és semmi hasznom
nem lett belőle
persze keresztül-kasul röpülve
láttam sok szépet érdekeset
félelmeset és hátborzongatót
három országnyi szabad
és gigantikus őriületet
Tihuanától föl Vancouverig
de néhány versen és barátságon
kívül más nem lett belőle...
néha egy képeslap többet jelenthet
(pár üdvözlő szóval)
mint egy mélykék Rilke-vers
pedig a duinói várfokról az Adria
nekem is csaknem verset hullámzott
nem törekedtem szisztematikusan
bejárni a világot
tehát nem gyűjtöttem utazásra
így is láttam néhány tengert
és mindkét óceánt közlelről
fürödtem bennük
de nem csodáltam jobban
a Niagara robajló zúhatagát
fehér párájának pokoli pezsgését
mint a Gyilkos-tó vizében
a sötétben meredező fenyő-aknákat...
és ha 13 évvel korábban
éppen ugyanazon
a szeptemberi napon
kap halálos találatot
a World Trade Center
már akkor lett volna esélyem
a végső nagy utazásra...
F. P. aznapi kedves kalauzom
a ködfoszlányokat búvólte-hessegette
hogy jobban láthassam a tetőről
a Szabadság szobor gyönyörű
nőalakját...
kedves nőm látod befizetek
most is egy képzelgésre

*szerényebb álmra
 és ha futná a fogyó időből
 pénzből
 legalább az örök városig
 buzgó zarándokok nyomában
 még együtt mehetnénk...
 szavamra én nagyon szeretném*

H(3)

*Már csak visszafelé
 és nem előre...
 már csak a háritás
 homályos sasszéit
 léped meg ama táblán
 bár választott gyilkosod
 akár már holnap is lelőne...*

*minden erőddel azon vagy
 hogy majd egyenesen
 (viszonylag) tisztán állj elébe
 akkor ne kérj kegyelmet
 se könnyű irgalmat...
 se hamis bocsánatot...
 ne kérj már semmit se tőle!*

H(4)

*Mielőtt még Berlinben találkoztunk volna,
 már évek óta pontos szavait kölcsönözte nekem:
 verseimet fordította különböző antológiákba,
 így szinte vércsoportjával voltam jeltelenül jelen,
 de akkor ott, márciusban, egy szép irodalmi esten,
 főleg egyetemi tanítványai okulására bemutatta
 az addigi „zsákmányt”, s arra kért, hogy én meg
 eredeti hangzásukban olvassam föl a verseket,
 (a hallgatóság jutalma egy szinte kész bilingvis kötet),
 aztán még néhány levél jött, szokás szerint akkurátus,
 de mindig fontos értelmezési kérdésekkel,
 az utolsó tán a Zöld Ervin Tübingenből kapcsán,
 (mert prózai „kalandjaim” is fölkeltek figyelmét)*

*hogy miképp is van egy Hölderlin-idézetben
 a pálma és a cserépedény összefüggése...
 ...asztán gyanúsan hosszú csend... hónapok,
 majd a brutális hír: a szőke, kedves **Irene Rübberdt**,
 a magyar irodalom angyali szolgálóleánya
 a 2003-as esztendő legelején hosszan tartó
 súlyos betegségben elbuny... futását befejezte...
 Tudós irodalmár barátunk (amúgy kollégája
 a híres Humboldton) szokatlanul szép, már-már
 csaknem érzelmes nekrológgal búcsúzott tőle
 április legelején az általam csak ritkán forgatott
 hetilapban... de akkor valamilyen sugallatnak
 engedve megvásároltam s olvastam a Kodály körönd
 még kissé hideg padján... csak a szívem könnyezett,
 s önkéntelenül is azt a régi népdalt kezdtem dúdolni,
 melyet éppen a Tanár úr mentett át híres kórusába...,
 és előttem volt Irene áttetszően fehér, figyelmes arca...
 rebesgették, hogy néha hosszabb időre elvonul,
 aztán föltámad és szolgál: fordít sokféle magyart,
 köztük engem is, akit igazán nem erőltethettek eléje
 a boni kánon-kurátorok, kik „mindig csalhatatlanul
 tudják, honnan fúj az antipasszát”, s tán ezért is
 valamivel több vért pazarolt rám abból a kevésből...,
 hogy ily korán, negyvennyolc évesen befejezte...
 A fordítás, lám, vérátömlesztés is, hajtogatom balála óta,
 s nem mondom, hogy nincs semmi bűntudatom...*

H(5)

*Ahogy kilépett az omladozó templom
 oszloproncsa mögül, mondtam is neki:
 barátom, kissé agresszív tétovasággal
 léptél a semmibe, mintha még a versen
 keresnél valami titkos fogást, de ő
 kislejtés, bájos mosolyával, szemébe hulló
 sötét haját félrelökve azt kérdezte:
 jó volt-e így, mert még lenne két ötlete...*

a szőke rendezőnő hagyta volna már,
 de az operator bátorította, így aztán
 megszerettem a későbbi változatot,
 miközben szinte vezényelte a kamerát,
 nagyon hasonlított egy másik Zoltánra,
 aki tán példaképe is lehetett az őrült,
 tehetségeket őrlő magyar színházi világban...
 kértem, hogy lehetőleg őt, **Ternyák Zoltánt**
 hívják, ha megszólalnak majd a verseim...
 vers- és szívhangom volt a Félelmen túli
 tartományban, az életem helyszíneit vallató
 filmkockák mögé szorulva... s egyszer vagy
 50 percig mondta, élte ZöldErvinem tübingeni
 kalandjait a rádióban, amikor tán Berlinben
 Irene Rübberdt épp pontot tett a fordítás
 végére, bár még akadtak filológiai kérdései...
 akkor még nem volt tudható,
 legalábbis előttem nem, hogy útjaik
 2003-ban végérvényesen találkoznak.
 Zoli már egy éve kómában lebegett,
 miután legnagyobb alakítását követte el
 a gyönyörű mentőangyal, Tóth Ildikó
 oldalán Dettre Gábor sötéten kavargó
 félelmes, narkós filmjében,
 s egy máig kiderítetlen baleset után
 beköltözött a földi purgatórium bizony
 nem első bugyrába, abonnan vártuk, vártuk
 a csodát, hogy még visszajön... föltámad...
 fényképe ott a falamon... kétfelől társak:
 Latinovits és Visky Árpád néz a jövevényre...

H(6)

Baljóslatú jelek
 a virradatban,
 mikor hálóit
 fonja már a hajnal,
 s a víz fölött éppen
 megébred a fény.

Sirály-sírások
 kottabangja szálldos,
 és szól szívünk
 legbenső zugából,
 ha tengerről fúj
 az ördög torkú szél.

Baljóslatú jelek
 a virradatban,
 mikor hálóit
 fonja már a hajnal
 ...hálóit fonja már...
 fújja már a szél...

H(7)

*Készen a bálók:
mind remek,
büszkén, fehéren
lengnek, megfeszülnek
a tenger hatalmas
oltára előtt.*

*Kérdik tán maguktól:
mi készül ma
belső köreinkbe
fogolynak?
Bűn, csalárdság?
Vagy hűség, szerelem?*

*Mi készül?
Ki tudja, mi készül?
Büszkén? Fehéren?
Remegő foglyok...
Egyik szerelem foglya?
Ki tudja?*

H(8)

*És szakadatlan lengnek,
ringnak a bálók:
sorsfónta, bogozta
drága kötelmek...
s lesznek majd
életünk talányos igéi:*

*Oldani, kötni,
bezárni, kinyitni!
Lám, a lét titkai
szívéinkben
mindig ilyen
csodákra fülelnek.*

*...Szakadatlan lengnek,
ringnak a bálók:
Oldani? Kötni?
Bezárni? Kinyitni?
Szakadatlan... a bálók:
a drága kötelmek.*

H(9)

*Nem tudja miért kísérti
miért pont ezt a történetet
álmodja rendületlenül:
valami világvégi
lidérces ispotályban
műlt századi szakadt
koszos lepedőt terít alá
egy fogatlan angyal
amúgy itt kedves
kedvetlen nővérke lenne
tegnapi munkanélküli
szerencsétlen aluljárólakó*

*papírgöngyöleg ágyon
 vagy egy ócska sarki prosti
 akinek végrendelkezne
 azaz diktálna gyorsan
 de persze nem tud írni
 szegény totál analfabéta
 ezért hát kínlódom
 legutolsó daccal
 befordul még a falnak
 s vízenyős málló fehéjére
 maga kapar föl
 csonkig rágott vérző
 körmével annyit:
 Jegyezzétek meg jól
 felebarátim
 hamari hullajelöltek
 a gazok és gazdagok
 sem kivételek
 (csak közönyükkel öltek)
 egyszer biztosan meghalnak...
 és nem menti meg őket ettől
 sem ördög sem angyal!*

H(10)

*Lassan megválni
 ettől attól
 csöndben megválni
 ezektől és azoktól
 megválni bársony éjszakáktól
 mikor az összes csillag
 neked világolt
 könnyedén
 megválni mindentől
 mi fontos volt egykor
 tán még tegnap is
 de látod mára*

*már lelkedben is összeomlott...
maradt emlék-köd és pára
könyvek levelek képek
sajognak visszanéznek
hadd remegjenek hát kissé
mert jön a válás
ott szemközt félszeg hegyek
és a büszke tornyok
miket szemedben
gyűjtögettel
lehetnél nekik is hálás
mert ott állnak mind bűséggel
akikben még bibettél
a folyó meg folyt
és néha áradt
s te néha félve bátran
hídjaira tetted a lábad
most üzened halkan:
hogy nem teszed többé
mert arra már nem lesz szükség
hiszen a megválást gyakorlod
és csak erre a semmiségre
maradt gondod
hogy átkelj átérj
oda abová
kezdettdől készülődtél.*

H(11)

M. G. filmje előtt és után Dsidát olvasva

*Meg kellett volna értened
mi ez a túl bosszú
getszemáni konok csönd
ahol az árulás
a fügénél gyorsabban beérik
mi ez a féktelen bübrisz*

*a mindig nyájként igazodó jámborokban
 ha nem veszik észbe lelkükben a pánikot
 a hitetlenekre vagy kicsiny hitűekre
 oly jellemző földrengéses csődöt
 ahogy nem értik
 miért a te kéréstlen közeledésed
 miért akarnád pont velük
 menteni (talán) a menthetetlent
 még a nagy omlás előtt
 mikor ikaroszi szárnyakat csatolsz
 és a bezúduló niagarás vízfalak
 háborgó tengerek előtt
 ama cédruserdők tisztásain
 biztos hajót ácsolsz
 és nem keresztet
 mert nem megfeszíteni akarsz
 hanem életeket menekíteni
 s tekinteted mágnesét
 a láthatatlan keresztre függeszteni
 ahol élesen látod annyiféle emberarcban
 azt az érvényes egyet
 aki el tudta mondani még
 s azóta is mindig jól hallhatóan
 visszhangzik benned az álszent zsvíj közepén:
 „Bocsásd meg nekik, Atyám,
 mert nem tudják mit cselekszenek!”
 S mert az a kereszt: tény
 ezért vagyok keresztény
 így szólhatsz már te is
 az angyali citerák
 rekedt visszhangjaként
 „...keményen és tekintet nélkül...
 ...farizeusoknak és vámosoknak
 zsidóknak és rómaiaknak...”
 szólhatsz mindenkinek
 meg kell hogy értsenek!*

H(12)

útban Kosztolányihoz

Hosszú és gyötrető álmodban
már végére jártál
annyiszor az útnak
de hogy végére értél-e
ezt kéne most tévedhetetlenül tudnod
a titkos szálak végül hova futnak?
És váratlanul változott meg
minden körülötted
ha eltaszított ami eddig
lágyan körülölelt
és vonzani kezdett
ami eddig durván elriasztott
s mára bizony súlyos lett
a tegnapi könnyű gondod
és ami a földhöz szögezett
gyökérezetedig nehezült és süllyedt
nyers erőt mutatván szívedig hatolt
mint vendégségben szembejött halott...
de lelked csak szállt azúr selyemként
felbők fodrain is könnyen áthatolt
már bízotted: teljesen magad vagy
kivérzett egyedüli példány
mikor elhagytad minden fölösleged
bátad és vállad mégis fájón kiérzed
e földi létből mert úgy sajog
mintha most is szörnyű málbák
nyomnák és tonnás sziklatömbök
miket cipeltél szakadatlan
s a bokád és talpad
az út éles kiálló köveibe csaptad
vérzett bizony – de ez volt a jel
hogy élsz s töviseid is valódiak
mikor rendelés szerint
csillagjai mögül rád tör majd a hajnal
és új fényeivel érted már ő felel
hogy álmodból mégis fölriadj
mert szelíd oroszlán sétál
kint a nyírott pázsiton
hátán valami hófehér lepel mögött
egy szárnypropeller pörög...
mondják is: valami elbitangolt angyal.